ΝΤΑΝΙΕΛ ΟΛΜΠΡΙΧΣΚΙ

Με «στρίμωξε» μια Ελληνίδα, για να πρωτοσκηνοθετήσω

Η Τατιάνα Λάγγαρ, ο Ντανιέλ Ολμπρίχσκι και ο Αντρέας Κίμπελ στο γύρισμα ταινίας

Είναι ένα πρόσωπο ιδιαίτερα οικείο και αγαπητό στο ελληνικό κινηματογραφόφιλο κοινό ο Ντάνιελ Ολμπρίχσκι. Πρωταγωνιστής σε δεκά ταινίες του μεγάλου σημαιοφόρου του, του Βάντα, εξοχος ερμηνευτής πολλών ρόλων στο ευρωπαϊκό σινεμά και στο πολιτικό θέατρο, έχει ερμηνευτεί και στον ελληνικό κινηματογράφο σε ταινίες των Κώστα Σφικά και Χριστόφορου Χριστοφή, ενώ μέλος υπάλληλος τα γυρίσματα στις Κάν ταινίας του Νίκου Κούρκουλου «Ο νυχτερινός Σιθώνας». Κι ενώ ετοιμάζεται να ξανανέβει ταύτον το χειμώνα στο σωτίδι του Εθνικού Θεάτρου και του θεάτρου «Πόλοκ» της Βαρσοβίας σε έργα του κλασικού πολωνικού ρεπερτορίου, το αθηναϊκό θεατρικό κοινό θα έχει τις μέρες αυτές το πρόνομα να γίνει κοινωνός της πρώτης του σκηνοθετικής προσπάθειας. Την Παρασκευή που μας έρχεται θα γίνει η πρεμιέρα του έργου της Πολωνέζας ποιήτριας - θεατρικής συγγραφέως και φίλης του ίδιου, Αγκνιέσκα Οπέτσκα, «Λαχτάρα για κεράσια». Μια παράσταση της καλλιτεχνικής εταιρείας «ΑΣΑΝΑ» της Τατιάνας Λύγαρη, διαφορετική από τις άλλες, αφού θα φιλοξενηθεί σε ένα... δεγόνι τρένου (ενώ δυστυχώς, δεηλαδήθεμε την περασμένη εβδομάδα, χωρίς ωστόσο να ματαιώσει την προγραμματισμένη έναρξη) όπου άλλωστε εκτυλίσσεται και η ιστορία, γνήσια ανθρωπινα και χιουμορίστικη ιστορία ενός ζευγαριού. Με αφορμή, λοιπόν, την παράσταση αυτή ο μεγάλος Πολωνός ηθοποιός και τώρα σκηνοθέτης, μιλάει στην «Κυριακάτικη Αυγή» για την Α. Οπέτσκα αλλά και για τη σπουδαία του σταδιοδρομία στον πολωνικό και τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο και στο θέατρο.

Συνέντευξη στην ΗΡΩ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ

Είναι η πρώτη σας σκηνοθετική προσπάθεια. Τι σας έκανε να δεχτείτε αυτή την πρόκληση;

- Νομίζω πως είμαι ένας ερμηνευτής, γιατί ό,τι σημαίνει στην καλλιτεχνική μου ζωή σφίλεται αποκλειστικά στις παρακινήσεις, ακόμα και στις πιέσεις που οι άλλοι ασκούσαν πάνω μου. Έχω πολύ πολύ στο θέατρο και στον κινηματογράφο. Εδώ και καιρό, όμως, διάφορα φίλοι, με παλιό τους και ο Βάντα, με παρότρυναν να κατορθώσω επιτέλους με τη σκηνοθεσία, πιστεύοντας προφανώς ότι μπορώ να βοηθήσω άλλους ηθοποιούς και ότι έχω τις κατάλληλες ικανότητες για ένα τέτοιο εγχείρημα. Ως ηθοποιός που «γνωρίζει» στον κινηματογράφο -το θέατρο ήμουν αρχάριος- σκεφτόμουν άλα αυτά τα χρόνια με ζηλεμένα τις σκηνοθέτες από τα σκαμπί, αλλά, κάπως πίστευα δεν αμφιβάλλω σωστά. Στη μεταξύ έγραψα τρία βιβλία -μια βιογραφία του Βλαντιμίρ Βισότσκι και δύο αυτοβιογραφίες (οι αυτό γιατί με πίεσε ο εκδότης). Έπρεπε, λοιπόν, κάποιος να με σταματάει στον τοίχο για να αποφασίσω επιτέλους να καταπιαστώ με τη σκηνοθεσία, κι αυτό το κατάφερε μια Ελληνίδα, αν και στην αρχή την υπολαμβάνουν αρκετοί, αφού δεν προγραμάτιζα να κάνω φίλτρο το σκηνοθετικό μου υπεμπρούτο. Και σιγουρα δεν είχα πρόβλεψει να τα κάνω με έργο της Αγνιέσκα Οπέτσκα, με την οποία με συνδέει μια φιλία τριάντα χρόνων, και την ποίηση και τα τραγούδια της οποίας λάτρευα, όπως και τόσες γενιές των συμπατριωτών μου. Η Αγνιέσκα πάλευε την περασμένη άνοιξη, και μόλις άκουσα την πρόταση της Τατιάνας Λύγαρη ηφίσως σκέφτηκα παιχνιδιάρικα θα τείνει πιο από τον υιρονό βγαίνε το δο. χτυλάκι της σ' αυτό, κολλάνταρε με τα ζηλεμένα τα χρόνια που από καιρό είχα απέκτησε της -αν και νέος τραγούδαρα πολλά τραγούδια της, σε μια γιαγή κρος ηχήν της αθέτησα, από το φόβο της ακυρόχλης, την υπόσχεση που της εί-χα δώσει να πω ένα νέο τραγούδι της. Κι εκείνη μου θύμισε. Και ξαφνικά, λίγες μόνο μέρες μετά το θάνατό της, μου τηλεφώνησε η Τατιάνα με την πρόταση της. Για να πω την αλήθεια, το «Λαχτάρα για κεράσια» δεν μου φάνηκε στην αρχή έργο με το οποίο ασχολήθηκα με τον πολωνικό ρομαντισμό, γιατί μιλούσε με τον πολωνικό ρομαντισμό, με τον Σαλζάρ, με τη φυσική λογοτεχνία. Κι ε-δώ ξαφνικά βρισκόμουν μπροστά σε μια γυναικεία τραγική, σε μια γυναικεία αντίληψη ανθρώπινη στον κόσμο, στο λόγο, στην ποίηση. Ομως, ότι διάβαζα το κείμενο, τόσο περισσότερο το αγαπούσα και άρχισα να αντιλαμβάνομαι ότι η Αγνιέσκα ακολούθησε, παρ' ό-λα αυτά, τεχνικές του κλασικού πολωνικού θεάτρου, ένα πού πολύ δεν σταβλίνει να υπάρχει μόνο η ποίηση, μόνο ο ρομαντισμός ή το κωμικό. Στο πολωνικό θέατρο από τον Μοζιόκο μέχρι τον Βυσπιάνσκι, τον Γκομπρόβιτς και τον Μρόζεκ, όλα είναι ανακατεμένα. Και η Αγνιέσκα μας κρυσφίγκα τέτοιο ακριβώς θέατρο μιλάντας για τον έρωτα και για την ανάγκη της ποίησης στη ζωή μας.

Τι σημαίνει η Αγνιέσκα Οπέτσκα για τον σύγχρονο πολωνικό πολιτισμό;

- Νομίζω πως υπάρχει η Αγνιέσκα πολύ σημαντική κυρίως επειδή μεγάλη δημιουργήσαν δυο ζώνες, ενώ τις περισσότερες φορές ασχολιόμαστε με τους ποιητές στον έρχον και κάθονε. Έχουμε στην Πολωνία δυο μεγάλες ποιήτριες -την Βισλάβα Σιμπόρσκα και την Αγνιέσκα Οπέτσκα, όπως τον για τη Ρωσία η Αχμάτοβα και η Τσβετάγιεβα. Η Αγνιέσκα σταλέχει γράφει κάμα πολλά κι δίμαστε ακόμα εξωφρενική ποιητική πολυτιμία. Και χάρη στην υπάρχουμε πολλά τα υπόλοιπα ονόματα της ποίησης της μεταξύ σε κάθε πολωνικό σπίτι, με το γραφείο της πολωνόφωνου αλλόκοιος γενιά.

Ας πρόσεχαμε, λοιπόν, στη δική σας σκηνοθεσία. Θα τρέξετε σε φιλμ; Θα τον μεταφέρετε στο κλίμα του Λυνζή Βόντα. Τι σας προσφέρει αυτή η πολύχρωμη συνεργασία με τον μεγάλο σκηνοθέτη; Υπάρχει, μήπως, πρωτοπική η ζωοποιοποιοτικά στον κινηματογράφο ή στο θέατρο;

- Πρώτα το παρόν δεν ξεχωλίβεν κάποιο τέτοιο πρόταση, και το λόο ίσως με κάποια πικρία. Ο-σόδο δεν μπορούν αναπτύσσο ένοιες τόσο μεγάλο σκεπασέτη, αν και φίλοι, αν σκέφτεται κάθε φορά που κάνω κινοσφέρω ταινία να ανακαλύπτει ειδικά για μένα κάποιο ρόλο, όπου μάλιστα ξέρω ότι πάντοτε ο-νοιχτά με αίμη του την εποικοσηπία τα μηνύματα του Βόντα πάνω σε ανθρώπινα. Στις περισσότερες ταινίες του ήρωες είναι ανθρωποι πολύ νέοι, ίσως ήμουν κι εγώ όπου με πήρε στις «Ετάιρες». Εκτοτε συνεργαστήκαμε για πολλά χρόνια σε δέκα ταινίες, που έγιναν ευτυχώς όχι μόνο στη χώρα μας αλλά σε ολόκληρο τον κόσμο. Αν εξαιρέσουμε το πρώτο πολύ αυτή η συνεργασία με διαφόρους ας ανθρωπο και ας ηθοποιό, πρέπει να ανοιχτούμε ότι οι ταινίες εκείνες μου προσέφεραν επίσης αφίρη στο εξωτερικό. Μια φίρη πιο, δ-μως, πέρασε από αρκετόνα ε-μπόδια -πρόσωπο γιατί οι κινηματογραφίες της κάθε χώρας προτιμούν να χρηματοποιούν δικούς τους ηθοποιούς, και δεύτερον δεύτ. το κυρωνικό σύστημα μάς ανταγωνιζόμαστε, όλους στον ιδιοκτησία τον. Ετσι δεν μπορούσα να ε-κφοιτίζω για τον εαυτό μου. Δεν είχα τα δικαιώματα να κρατώ στο πάτο το διαβιστόρι μου. Τη υλοκληρωτικό καθεστώς θεωρούσε ότι δεν το συμφέρει οι πολίτες που να έχουν στο εξωτερικό επιτυχίες που θα τους επιτρέψουν να είναι ανεξάρτητοι οικονομικά και να σκέφτονται ανεξάρτητα, να σκεφτούν ζωντανά τη ζωή τους.

Δεύτερο, ήμουν ο κοιμός πω-σι θυσίες παρεμφές δίχρωσα ας χτυπούν την πόρτα μου, κι όπου επιτέλους το ανάκτησε της χώρας μου, ο κόσμος ήταν ανοιχτός, κι ο κόσμος ζωντανός για τη ζωή τους.

Τρίτο, ήμουν ο κοιμός πω-σι θυσίες παρεμφές δίχρωσα ας χτυπούν την πόρτα μου, κι όπου επιτέλους το ανάκτησε της χώρας μου, ο κόσμος ήταν ανοιχτός, κι ο κόσμος ζωντανός για τη ζωή τους.

Δεύτερ